

บทความงานสร้างสรรค์ (Creative Work Articles)

การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายการแสดงชุด สาวปากใต้

The Creation of Costume for the Creative Dance, *Sao Pak Tai* (the Southern Women)

เฉลิมพล จันทรโชติ / Chalermphol Chantharachot

ผู้ช่วยศาสตราจารย์, วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

Assistant Professor, Nakhon Si Thammarat College of Dramatic Arts, Bunditpatanasilpa Institute

chalermphol9656@gmail.com

Received: July 6, 2022 Revised: August 24, 2022 Accepted: August 28, 2022 Published: August 31, 2022

บทคัดย่อ

การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายการแสดงชุด สาวปากใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบและสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายการแสดงโดยมีแนวคิดจากการนำอัตลักษณ์ของผู้หญิงภาคใต้มาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน ทั้งนี้ผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษาหาข้อมูลด้านเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวใต้ทั้งภาคใต้ตอนบนและภาคใต้ตอนล่างในด้านต่าง ๆ และรวบรวมข้อมูลมาเป็นแนวคิดเพื่อสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายประกอบการแสดงชุด สาวปากใต้ ที่มีการสร้างสรรค์เอกลักษณ์ใหม่ทางวัฒนธรรมของเครื่องแต่งกาย โดยมีกระบวนการสร้างสรรค์ดังนี้ 1) การสร้างแนวความคิด 2) การออกแบบโครงร่างเครื่องแต่งกาย 3) การกำหนดวัสดุ และ 4) การประกอบสร้างเครื่องแต่งกาย จากกระบวนการดังกล่าวผู้สร้างสรรค์จึงได้นำเสนอเครื่องแต่งกายการแสดงชุด สาวปากใต้ ออกเป็น 2 รูปแบบ แบบที่ 1 สำหรับการแสดงช่วงที่ 1 และ 2 แบบที่ 2 สำหรับการแสดงช่วงที่ 3 และ 4 เพื่อช่วยให้การแสดงเกิดความน่าสนใจและช่วยในการสื่อความหมายตามเนื้อหาการแสดงที่ได้กำหนดไว้ รวมถึงมีการเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายประกอบการแสดงซึ่งผู้สร้างสรรค์ได้จัดการเผยแพร่ออกเป็น 2 รูปแบบคือ รูปแบบออนไลน์และรูปแบบการแสดงต่อสาธารณชน

คำสำคัญ: การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย, สาวปากใต้, การแสดงชุดสาวปากใต้

Abstract

The purposes of this creative work are to design and create the costume to be used in the creative dance called *Sao Pak Tai* (the Southern Women) with a concept of presenting the identity of southern women inspiring the creator to study the cultural identity of the southern people. The concept has been developed from the people's identity in upper and lower southern regions to conceptualize the creation of performance costumes called *Sao Pak Tai* to reflect a new and unique framework of costume tradition. There are structural processes of making: 1) conceptualization, 2) costume outline design, 3) defining the material, and 4) costume production. From all processes, the creator has presented all ideas with the performance costumes called *Sao Pak Tai* divided into two formats: the first format (used for performance sections 1 and 2) and the second format (used for performance sections 3 and 4) to make the performance spectacular and be able to communicate the plots of the performance. The performance costume has been shown in public through two platforms: live performance and online performance.

Keywords: the creation of costume, *Sao Pak Tai*, *Sao Pak Tai* performance

บทนำ

การสร้างสรรค์ผลงานทางสุนทรียะด้านศิลปะการแสดงถือว่าเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ศิลปินสามารถใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารความคิดและจินตนาการของตนให้ผู้ชมได้เข้าใจกับความหมายความรู้สึกและข้อมูลบางอย่างที่แฝงไว้ในการแสดง ก่อนที่สิ่งเหล่านี้จะปรากฏขึ้นเป็นรูปธรรม ศิลปินจะต้องเกิดแรงบันดาลใจจากสิ่งที่พบเห็นเสียก่อนจึงจะทำให้เกิดเป็นแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบต่าง ๆ ผ่านการสื่อสารทางด้านดนตรี บทร้อง ท่าทางการฟ้อนรำ อุปกรณ์การแสดงโดยเฉพาะเครื่องแต่งกาย

การออกแบบและสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายประกอบการแสดงชุด สาวปากใต้ มีแนวคิดในการนำเสนอภาพอัตลักษณ์ของ สาวปากใต้ ที่มีรูปลักษณะภายนอกและลักษณะนิสัยภายในเป็นไปตามอุดมคติ โลกทัศน์หรือความคาดหวังของสังคม และที่ไม่เป็นไปตามอุดมคติ โลกทัศน์และความคาดหวังของสังคมด้วย แต่มีความเป็นธรรมชาติตามแบบมนุษย์โดยทั่วไปนั่นคือ การผสมผสานทั้งความเรียบร้อย นุ่มนวลอ่อนหวานกับความว่องไว มีจิตความผาดมั่น มั่นใจในการพูดจาและความเข้มแข็ง ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ได้ศึกษาค้นคว้าจากรรณกรรมลายลักษณ์ วรรณกรรมมุขปาฐะ การสัมภาษณ์และนำมาผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ให้เป็นรูปธรรมทั้งด้านการออกแบบการแสดง การออกแบบดนตรี ทำนองและเนื้อร้อง และองค์ประกอบการแสดงอื่น ๆ องค์ประกอบเหล่านี้ได้ถูกกำหนดให้มีการผสมผสานวัฒนธรรมพื้นบ้านของภาคใต้ทั้งตอนล่างและตอนบนเพื่อให้เกิดศิลปะใหม่ภายใต้ทุนวัฒนธรรมดั้งเดิมซึ่งตรงกับแนวคิดเรื่อง 4 DNA ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ เอกพงษ์ ตรีตรง ซึ่งให้ความหมายไว้ว่า 4 DNA คือ รหัสศาสตร์องค์ความรู้ ตลอดจนวิถีปฏิบัติที่ค้ำจุนจากทุกบริบท ทุกสรรพสิ่ง เพื่อความรอบคอบ รอบรู้ทุกมิติ บวกกับความเป็นตัวตนของสรรพสิ่งนั้น ๆ จนกลั่นออกมาเป็นแนวคิดที่มาจากมุมมองที่ครบถ้วนสมบูรณ์แบบ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์เรื่องต่าง ๆ ตลอดจนการกลั่นกรองจนเกิดแนวความคิดเฉพาะตนที่ไม่เหมือนใคร ไม่ลอกเลียนแบบใคร

เป็นต้นแบบ ต้นน้ำ ต้นทาง เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการออกแบบจะได้รับผลจากศาสตร์นี้มากที่สุด (เอกพงษ์ ตรีตรง, 2561)

จากแนวคิดของการแสดงชุด สาวปากใต้ และแนวคิดเรื่อง 4 DNA ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ เอกพงษ์ ตรีตรง ที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้สร้างสรรค์จึงเกิดเป็นแรงบันดาลใจที่จะนำแนวคิดดังกล่าวมาศึกษาหาข้อมูลด้านเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวใต้ในด้านต่าง ๆ ทั้งแถบภาคใต้ตอนบนและภาคใต้ตอนล่าง มารวบรวมเป็นแนวคิดเพื่อสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายประกอบการแสดงชุด สาวปากใต้ ที่มีการสร้างสรรค์เอกลักษณ์ใหม่ทางวัฒนธรรมของเครื่องแต่งกาย

วัตถุประสงค์การสร้างสรรค์

เพื่อออกแบบและสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายการแสดงชุด สาวปากใต้

ขอบเขตการสร้างสรรค์

1. ด้านเนื้อหา

ศึกษาวรรณกรรมลายลักษณ์ วรรณกรรมมุขปาฐะที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิงภาคใต้ สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นผู้หญิงภาคใต้ และศิลปวัฒนธรรมภาคใต้ ที่นำเสนอภาพของผู้หญิงภาคใต้ ได้แก่ โนราและหนังตะลุง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเป็นผู้หญิงภาคใต้จากภายนอกได้แก่ รูปลักษณ์ กิริยาท่าทาง การแต่งกาย วิถีชีวิต และจากภายในนั้นคือ ลักษณะนิสัยใจคอ เพื่อนำมาออกแบบและสร้างสรรค์เป็นเครื่องแต่งกายการแสดงชุด สาวปากใต้

2. ด้านรูปแบบเครื่องแต่งกาย

จากแรงบันดาลใจในความสวยงามและอัตลักษณ์ของผู้หญิงภาคใต้ผู้สร้างสรรค์จึงได้กำหนดให้เครื่องแต่งกายการแสดงชุด สาวปากใต้ จัดอยู่ในการแสดงประเภทนาฏศิลป์ภาคใต้ร่วมสมัย โดยออกแบบโครงสร้างเครื่องแต่งกายที่มีแนวคิดมาจากสภาพภูมิศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้ตามแนวคิด 4 DNA ซึ่งแบ่งการออกแบบเครื่องแต่งกายเป็น 2 รูปแบบตามช่วงการแสดง ดังนี้

รูปแบบที่ 1 ผู้สร้างสรรค์ได้ออกแบบเครื่องแต่งกายให้อยู่ในช่วงของการแสดงที่ 1 งามลักษณ์สาวปากใต้ และ ช่วงที่ 2 ซ่อนไว้ซึ่งเสน่ห์

รูปแบบที่ 2 ผู้สร้างสรรค์ได้ออกแบบเครื่องแต่งกายให้อยู่ในช่วงของการแสดงที่ 3 สรวลเสสสนุกสนาน ช่วงที่ 4 สุขสราญเบิกบานใจ

3. ด้านสถานที่

ในการสร้างสรรค์ครั้งนี้ผู้สร้างสรรค์กำหนดพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาและเก็บข้อมูลงานสร้างสรรค์จากหอสมุดแห่งชาติ จังหวัดนครศรีธรรมราช สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ สถาบันวัฒนธรรมศึกษา กัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ตลอดจนกำหนดขอบเขตของสถานที่ที่ใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายประกอบการแสดงในวิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช

4. ด้านบุคคล

การดำเนินงานการออกแบบผลงานสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายการแสดงชุด สาวปากใต้ ผู้สร้างสรรค์ได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลเพื่อนำมาสร้างสรรค์โดยมีหลักเกณฑ์ในการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ดังนี้

4.1 ผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านศิลปวัฒนธรรมด้านการแต่งกายของภาคใต้

4.2 ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินคุณภาพการนำเสนอการวิพากษ์ผลงานสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายการแสดงชุด สาวปากใต้ จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการออกแบบเครื่องแต่งกายนาฏศิลป์สร้างสรรค์ จำนวน 3 ท่าน

4.3 ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินคุณภาพการนำเสนอการวิพากษ์ผลงานสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายการแสดงชุด สาวปากใต้ จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการแต่งกายและศิลปวัฒนธรรมภาคใต้ จำนวน 3 ท่าน

การดำเนินการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายประกอบการแสดงชุด สาวปากใต้ ผู้สร้างสรรค์ได้ดำเนินการสร้างสรรค์โดยมีกระบวนการดังนี้

1. การสร้างแนวความคิด

การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายการแสดงชุด สาวปากใต้ ผู้สร้างสรรค์เห็นถึงอัตลักษณ์ความเป็นผู้หญิงและบุคลิกภาพที่สะท้อนผ่านวรรณกรรมท้องถิ่นประเภทเพลงกล่อมเด็กภาคใต้ หรือ “เพลงร้องเรือ” จึงเกิดเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ที่ต้องการนำเสนอความเป็นผู้หญิงใต้ที่แสดงออกถึงอัตลักษณ์และบุคลิกภาพเท่านั้น มิได้สื่อความหมายถึงความเป็นผู้หญิงของคนไทยพุทธหรือคนไทยมุสลิม เพียงแต่ต้องการสื่อถึงความเป็นผู้หญิงภาคใต้ จึงนำมาสู่การศึกษาที่จะต้องสร้างแนวความคิดจากหลาย ๆ ส่วนของเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมภาคใต้ที่มีบทบาทต่อผู้หญิงมาผสมผสานให้เกิดอัตลักษณ์ใหม่ของเครื่องแต่งกายโดยศึกษาแนวคิดในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1.1 แนวความคิดจากแรงบันดาลใจ
- 1.2 แนวความคิดจากรูปแบบการแสดง
- 1.3 แนวความคิดจากการกำหนดเนื้อหาของการแสดง
- 1.4 แนวความคิดจากการแต่งกายของสตรีภาคใต้
- 1.5 แนวความคิดจากการแต่งกายการแสดงพื้นบ้านโนรา
- 1.6 แนวความคิดจากผ้าพื้นเมืองภาคใต้
- 1.7 แนวความคิดจากการพันทึลผ้า
- 1.8 แนวความคิดจากสภาพภูมิศาสตร์ภาคใต้
- 1.9 แนวความคิดจากความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ
- 1.10 แนวความคิดจากเทคนิคการปรับเปลี่ยนเสื้อผ้าในการแสดง

2. การออกแบบโครงร่างเครื่องแต่งกาย

การวางกรอบแนวความคิดของการออกแบบเครื่องแต่งกายการแสดงชุด สาวปากใต้ ตามแนวคิด 4 DNA ของผู้ช่วยศาสตราจารย์เอกพงษ์ ตรีตรง นั้น ผู้สร้างสรรค์ได้นำหัวข้อของการสร้างแนวความคิดจำนวน 10 ข้อ ที่กำหนดมาศึกษาและนำมาออกแบบเป็นโครงร่างของเครื่องแต่งกายโดยมีเป้าหมายประสงค์ที่ต้องการให้รูปแบบเครื่องแต่งกายของการแสดงชุด สาวปากใต้ เป็นรูปแบบเครื่องแต่งกายใหม่ที่เกิดจากการผสมผสานเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมภาคใต้ โดยมีภาพลักษณ์ของความเป็นผู้หญิงที่มีความนุ่มนวลอ่อนหวาน และมีความกระฉับกระเฉง เพื่อให้เครื่องแต่งกายที่ออกแบบนั้นมีความสอดคล้องกับแนวความคิดของการแสดงที่สามารถช่วยส่งเสริมให้นักแสดงและทำำให้เกิดความสวยงาม สามารถสวมใส่ได้โดยไม่มีอุปสรรคและปัญหา อีกทั้งในการออกแบบเครื่องแต่งกายผู้สร้างสรรค์ต้องการสร้างความน่าสนใจและปรับเปลี่ยนอารมณ์ความรู้สึกของผู้ชม จึงได้ออกแบบโครงร่างเครื่องแต่งกายออกเป็น 2 ชุด ด้วยเทคนิคการปรับเปลี่ยนผ้าบนเวที จากนั้นจึงวาดลายเส้นบนกระดาษและลงสีด้วยดินสอไม้โดยนายสุรเกียรติ รอดนาค นักศึกษาชั้นปีที่ 5 สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราชซึ่งแบ่งการออกแบบเครื่องแต่งกายไว้เป็น 3 ส่วนดังนี้

2.1 เครื่องประดับศีรษะ ประกอบด้วย หัวสับ จอนหู ต่างหู

2.2 เครื่องประดับร่างกาย ประกอบด้วย สร้อยคอ กำไลข้อมือ

2.3 เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย เสื้อแขนกุด ผ้าถุงชั้นใน กระโปรงชั้นนอก การประดับลูกปัดโนราในส่วนขอบคอเสื้อและขอบแขนเสื้อ การประดับลูกปัดโนราในส่วนของสะโพก

ภาพที่ 1 ด้านซ้ายโครงร่างเครื่องแต่งกายช่วงที่ 1 และช่วงที่ 2 ด้านขวาโครงร่างเครื่องแต่งกายช่วงที่ 3 และช่วงที่ 4

เครื่องแต่งกายฝั่งซ้าย

เครื่องแต่งกายฝั่งขวา

หมายเหตุ. โดย สุรเกียรติ รอดนาค, 2564.

3. การกำหนดวัสดุ

จากการออกแบบโครงร่างเครื่องแต่งกายประกอบการแสดงชุด สาวปากใต้ ผู้สร้างสรรค์ได้ดำเนินการกำหนดวัสดุที่ใช้สำหรับการสร้างเครื่องแต่งกายซึ่งมีกรอบแนวคิดที่ได้กำหนดไว้เป็นตัวตั้งสำหรับการออกแบบ สามารถแบ่งการใช้วัสดุได้ดังนี้

3.1 เครื่องประดับศีรษะ ผู้สร้างสรรค์กำหนดเป็นเครื่องประดับที่ทำจากกระดาษปะเก็นตามลวด สร้างลวดลายด้วยการกระหนะลายกระจังลงสีเฟล็กซ์ (Flex) ปิดทองคำเปลว เขียนลายแบบการลงยาสีเพื่อสร้างมิติด้วยสีเขียนกระจก ประดับวาวด้วยเพชรเทียม

3.2 เครื่องประดับร่างกาย ผู้สร้างสรรค์กำหนดความแตกต่างของวัสดุสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วนดังนี้

3.2.1 สร้อยคอ ผู้สร้างสรรค์กำหนดเป็นเครื่องประดับที่ทำจากกระดาษปะเก็นตามลวด สร้างลวดลายด้วยการกระหนะลายกระจังลงสีเฟล็กซ์ ปิดทองคำเปลว เขียนลายแบบการลงยาสีเพื่อสร้างมิติด้วยสีเขียนกระจก ประดับวาวด้วยเพชรเทียม และร้อยลูกปัดโลหะสีทองเป็นตัวสร้อยคอ

3.2.2 กำไล ผู้สร้างสรรค์กำหนดเป็นวัสดุที่ทำมาจากโลหะชุบทอง

3.3 เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดความแตกต่างของวัสดุที่ใช้สำหรับงานแต่ละชิ้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ส่วนดังนี้

3.3.1 เสื้อแขนกุด ผู้สร้างสรรค์กำหนดเป็นผ้าทอหนาหมื่นศรีแบบผ้าพื้นสีเหลืองทองของอำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

3.3.2 ผ้าถุงชั้นใน ผู้สร้างสรรค์กำหนดเป็นผ้าทอหนาหมื่นศรีลายหยดเพชรใหญ่ซึ่งเป็นลวดลายใหม่ล่าสุดที่ทางกลุ่มทอผ้าหนาหมื่นศรีของอำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ได้สร้างขึ้น

3.3.3 กระโปรงชั้นนอก ผู้สร้างสรรค์กำหนดเป็นผ้าดัชเชสซาติน (Duchess Satin) ที่พิมพ์ลายด้วยเครื่องอิงค์เจ็ท (Inkjet) ที่ออกแบบมาจากแนวคิดผ้าปาเต๊ะและตกแต่งด้วยการเขียนลายเส้นสีทองที่มีแนวคิดมาจากการเขียนลายในผ้าบาติกเพื่อสร้างมิติให้เกิดความสวยงาม

3.3.4 การประดับตกแต่ง ผู้สร้างสรรค์กำหนดเป็นวัสดุจากลูกปัดโนราที่ร้อยเรียงเป็นลวดลายใหม่บนพื้นฐานลวดลายดั้งเดิม โดยตกแต่งในส่วนของตัวคอเสื้อแขนเสื้อและรัดสะโพก

4. การประกอบสร้างเครื่องแต่งกาย

จากกระบวนการในการกำหนดวัสดุที่ใช้ในการจัดสร้างเครื่องแต่งกายผู้สร้างสรรค์ได้ดำเนินการในการจัดสร้างเครื่องแต่งกายการแสดงชุด สาวปากใต้ ตามที่ได้กำหนดไว้ซึ่งสามารถแบ่งกระบวนการประกอบสร้างได้ 3 ส่วนดังนี้

4.1 การประกอบสร้างเครื่องประดับศีรษะ แบ่งออกเป็น 2 ส่วนประกอบด้วย

4.1.1 หัวสับ ผู้สร้างสรรค์ได้นำแนวคิดจากการประดับผมด้วยหัวสับของผู้หญิงในสมัยโบราณมาออกแบบใหม่ โดยวาดเป็นลายดอกพุดตานซึ่งทำจากกระดาษปะเก็นประดับลวดลายด้วยวิธีการกระหนะลายปิดทองคำเปลวประดับเพชรเทียม ตกแต่งด้วยการลงยาสีเพื่อเพิ่มสีสันความสดใส

4.1.2 จอนหูและต่างหู ผู้สร้างสรรค์ได้นำแนวความคิดจากรูปทรงของหูเทริดโนรา มาออกแบบใหม่เพื่อให้เกิดรูปทรงที่สวยงามและสามารถเกี่ยวหูได้ พร้อมกับการออกแบบต่างหูให้เป็น

รูปทรงของเครื่องเถาที่ไล่ไปกับขอบใบหู มีการห้อยตุ้มตุงเพื่อเพิ่มความพลิ้วไหว ซึ่งเครื่องประดับทั้งสองส่วนนี้ ผู้สร้างสรรค์ต้องการให้เกิดรูปทรงที่สอดรับกัน โดยวาดเป็นลายดอกพุดตานซึ่งทำจากกระดาษปะเก็นประดับลวดลายด้วยวิธีการกระหนะลายปิดทองคำเปลวประดับเพชรเทียม ตกแต่งด้วยการลงยาสีเพื่อเพิ่มสีสันความสดใสและเพิ่มมิติของเครื่องประดับ

4.2 การประกอบสร้างเครื่องประดับร่างกาย ประกอบด้วยเครื่องประดับ 2 ส่วนดังนี้

4.2.1 สร้อยคอ ผู้สร้างสรรค์ได้แนวคิดการสวมสร้อยคอของผู้หญิงภาคใต้ในชุด “บาบ๋า ย่าหยา” เรียกว่า “หลั่นเต่ปาย” หรือสร้อยคอแผง ซึ่งเป็นสร้อยคอที่มีความสวยงามและมีรูปทรงเป็นช่อของดอกไม้และกิ่งก้านที่ร้อยเรียงลวดลายได้อย่างสวยงาม แสดงออกถึงธรรมชาติที่อยู่รอบตัวผู้สร้างสรรค์จึงนำแนวคิดนี้มาออกแบบสร้างสรรค์เป็นสร้อยคอในการแสดงชุดสาวปากใต้โดยออกแบบลวดลายจากดอกพุดตาน ซึ่งทำจากกระดาษปะเก็นประดับลวดลายด้วยวิธีการกระหนะลายปิดทองคำเปลวประดับเพชรเทียม ตกแต่งด้วยการลงยาสีเพื่อเพิ่มสีสันความสดใสและเพิ่มมิติของเครื่องประดับ

4.2.2 กำไลข้อมือ ผู้สร้างสรรค์ได้แนวคิดมาจากการสวมกำไลข้อมือของการแสดงโนรา เนื่องด้วยลักษณะของการสวมกำไลแบบการแสดงโนรานั้น จะสวมข้างละหลาย ๆ อันเพื่อเป็นการเพิ่มลูกเล่นของท่ารำให้มีความน่าสนใจและทำให้เกิดเสียง รวมถึงเกิดแรงบันดาลใจจากกลุ่มผู้หญิงที่ชอบสวมใส่กำไลแบบเต็มข้อมือที่แสดงออกถึงความกรุยกรายและความมั่นใจในตนเอง ผู้สร้างสรรค์จึงมีแนวความคิดที่จะนำการสวมกำไลแบบโนราและการสวมใส่กำไลของผู้หญิงมาใช้ในการแสดงชุดนี้ โดยเลือกใช้เป็นกำไลโลหะชุบทองลายดอกไม้

ภาพที่ 2 เครื่องประดับศีรษะและเครื่องประดับร่างกายการแสดงชุด สาวปากใต้

หมายเหตุ. จาก งานสร้างสรรค์การแสดงชุด สาวปากใต้ (Saopaktai Dance) โดย วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช, 2564, YouTube (<https://www.youtube.com/watch?v=0eVO8VUQcY4>)

4.3 การประกอบสร้างเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย

การออกแบบเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย ผู้สร้างสรรค์ศึกษาหาข้อมูลการแต่งกายของผู้หญิงภาคใต้โบราณและศึกษางานศิลปะที่เป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้มาผสมผสานโดยมีวิธีการคิด และมีองค์ประกอบของเครื่องแต่งกายดังนี้

4.3.1 เสื้อแขนกุด ผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษาสภาพภูมิอากาศของภาคใต้ที่เป็นแบบมรสุมเมืองร้อนและการแต่งกายของสตรีที่สวมเสื้อคอกระเช้าหรือเสื้อแขนกุดในสมัยโบราณมาเป็นแนวความคิดในการออกแบบและสร้างสรรค์เสื้อของนักแสดง โดยคำนึงถึงองค์ประกอบ 3 ส่วนดังนี้

1) รูปทรง ผู้สร้างสรรค์ได้ออกแบบให้เป็นเสื้อแขนกุด โดยใช้ทฤษฎีเรื่องเส้นมาเป็นหลักในการออกแบบเพื่อช่วยให้รูปทรงของเสื้อเกิดเส้นโค้งที่สร้างความนุ่มนวลซึ่งจะออกแบบให้คอเสื้อและแขนเสื้อเป็นเส้นโค้งที่ตัดกันเพื่อสร้างมิติของรูปทรงให้เกิดความน่าสนใจมากขึ้น

2) เนื้อผ้า จากการศึกษาผ้าพื้นเมืองที่เป็นเอกลักษณ์ของคนภาคใต้ที่ใช้ในชีวิตประจำวันหรืองานเทศกาลต่าง ๆ ผู้สร้างสรรค์พบว่ามีการใช้ผ้าอยู่ 2 กลุ่มคือ กลุ่มของผ้าทอมือและกลุ่มของการเขียนผ้าอย่างผ้าปาเต๊ะหรือผ้าบาติก ผู้สร้างสรรค์จึงนำแนวคิดของเอกลักษณ์ของผ้าทอมาใช้ในการออกแบบและตัดเย็บ โดยเลือกใช้ผ้าทอหนามันศรีแบบผ้าพื้นไม่มีลายสีเหลืองของจังหวัดตรังเพื่อแสดงออกถึงความสว่างสดใส

3) การประดับตกแต่ง ผู้สร้างสรรค์ได้นำแนวคิดจากการร้อยลูกปัดของเครื่องแต่งกายโนราที่เป็นเอกลักษณ์ประจำถิ่นของภาคใต้มาออกแบบวิธีการร้อยใหม่เพื่อสร้างรูปแบบและรูปทรงให้เหมาะสมกับแบบเสื้อของการแสดงชุดสาวปากใต้ โดยการออกแบบการร้อยลูกปัดให้มีรูปทรงที่สามารถโค้งเว้าตามคอเสื้อและรอบไหล่ได้ ซึ่งการออกแบบลวดลายนั้นจะต้องมีลวดลายที่ดูแล้วเบาสบายตาไม่ร้อยแบบหนาที่บดบังเครื่องแต่งกายโนราดั้งเดิมรวมถึงการเลือกใช้สีลูกปัดจะต้องเน้นความสดใสและเป็นสีที่จะต้องเชื่อมโยงกับสีของลวดลายผ้าทั้งหมดที่เกิดขึ้นบนเครื่องแต่งกาย จากนั้นจะใช้ชิ้นงานที่ร้อยสำเร็จมาเย็บติดไว้กับคอเสื้อและรอบไหล่

4.3.2 กระโปรงชั้นนอก ผู้สร้างสรรค์นำแนวคิดลักษณะการแต่งกายแบบ นุ่ง ห่ม พัน ของผู้หญิงภาคใต้โบราณมาเป็นแนวความคิดในการออกแบบ กล่าวคือ นุ่ง ห่ม พัน เป็นวิธีการปกปิดร่างกายด้วยการนำผ้าผืนยาวมานุ่งเป็นจีบหน้านางเพื่อปกปิดท่อนล่าง การนำผ้าผืนสั้นมาพันเพื่อปกปิดหน้าอกและการนำผ้าผืนเล็กมาคลุมไหล่ ซึ่งลักษณะดังกล่าวผู้สร้างสรรค์อาศัยทฤษฎีเรื่องเส้นมาเป็นตัวกำหนดในการสร้างสรรค์กระโปรงชั้นนอก สามารถแบ่งแนวความคิดได้ดังนี้

1) รูปทรง การออกแบบรูปทรงของกระโปรงชั้นนอกผู้สร้างสรรค์ได้นำแนวคิดมาจากการแต่งกายแบบนุ่งห่มพันของสตรีมลายูในแถบภาคใต้ตอนล่าง โดยนำวิธีการพันผ้ามาเป็นแนวคิดในส่วนของกระโปรงชั้นนอกซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ผังและสร้างรูปทรงของกระโปรงโดยใช้ทฤษฎีเรื่องเส้นมาเป็นตัวสร้างให้เกิดความแตกต่างเช่น เส้นโค้งของขอบกระโปรงสีชมพูตัดกับเส้นตรงแนวตั้งขอบกระโปรงสีเขียว

2) ลวดลาย การออกแบบลายผ้าผู้สร้างสรรค์ได้นำแนวคิดมาจากลวดลายของผ้าปาเต๊ะ ซึ่งเป็นผ้าพื้นเมืองอันเป็นหนึ่งเอกลักษณ์ของชาวใต้โดยนำความเป็นธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์

ของดอกไม้มาเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างลวดลาย มีการสร้างจุดเด่นโดยเลือกใช้ดอกพุดตานมาเป็นลวดลายหลักของกระโปรงทั้ง 2 ผืน ซึ่งจากการศึกษาวงจรชีวิตของดอกพุดตานพบว่าเป็นดอกไม้ที่สามารถเปลี่ยนสีได้ถึง 3 สีในเวลา 1 วัน ตอนเช้าเป็นสีขาว ตอนบ่ายเป็นสีชมพูอ่อน ตอนเย็นเป็นสีชมพูเข้ม คณะผู้สร้างสรรค์จึงนำการเปลี่ยนแปลงของสีดอกพุดตานมาตีความในการแทนความหมายของความเป็นผู้หญิงที่มีความสดใสรุ่งเรือง มีความปราดเปรียวและเด็ดเดี่ยว ในส่วนของโครงสร้างลายกระโปรงสีเขียวยุติ ผู้สร้างสรรค์ได้ออกแบบลายผ้าเป็นลายตารางที่สื่อถึงความเข้มแข็งที่ซ่อนความนุ่มนวลอยู่ภายในลายกระโปรงสีชมพูจะออกแบบให้เป็นเส้นโค้งเป็นหลักให้เห็นถึงการลื่นไหล ความนุ่มนวลอ่อนหวานของความเป็นผู้หญิง ซึ่งลายผ้าทั้ง 2 ผืนนี้จะมีการวาดลายดอกพุดตานลงเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงของลวดลายไม่ว่าจะเป็นดอกตูมและดอกบาน

3) การให้สี ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดให้พื้นกระโปรงผืนขาวเป็นสีเขียวยุติ เนื่องด้วยต้องการสื่อถึงความสดชื่น และพื้นกระโปรงผืนซ้ายเป็นสีชมพูเข้มต้องการสื่อถึงความสดใส โดยมีสีส้มสีเหลืองเป็นตัวช่วยในการสอดรับให้สีเขียวยุติและสีชมพูเข้มมีความสดใสรุ่งเรืองมากยิ่งขึ้น รวมถึงมีการตัดขอบลวดลายด้วยสีทองอะคริลิก (Acrylic) ที่ได้แนวความคิดมาจากการวาดลายผ้าปาเต๊ะเพื่อสร้างมิติของลวดลายให้สวยงามมากยิ่งขึ้น

4) เนื้อผ้า จากการออกแบบลวดลายของผ้าที่มีแนวความคิดมาจากผ้าปาเต๊ะดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น ผู้สร้างสรรค์ได้เลือกเทคนิคการพิมพ์ผ้าด้วยเครื่องอิงท์เจ็ท มาใช้ในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายในครั้งนี้ เพื่อความสะดวกแก่การออกแบบลวดลายใหม่ที่สามารถสร้างความสวยงามมีความคมชัดและคงทนต่อชิ้นงาน รวมถึงผู้สร้างสรรค์ได้เลือกเนื้อผ้าที่มีความเหมาะสมกับการพิมพ์ซึ่งจะต้องเป็นผ้าใยสังเคราะห์เท่านั้น อีกทั้งเนื้อผ้าที่ใช้จะต้องมีความเหมาะสมกับการเคลื่อนไหวของนักแสดง ผู้สร้างสรรค์จึงได้เลือกผ้าดัดเซสซาติน มาใช้ในการสร้างเครื่องแต่งกายเนื้อผ้าดัดเซสซาตินมีคุณสมบัติที่คงทน มีความมันวาวเล็กน้อยมีน้ำหนักที่เหมาะสมแก่การเคลื่อนไหว

5) เทคนิคการสร้างลวดลายผ้า การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายการแสดงทั่วไปมาจากการได้รับแรงบันดาลใจที่ผู้สร้างสรรค์เกิดความสนใจในเรื่องราวนั้น ๆ แล้วนำมาออกแบบเป็นโครงร่างเครื่องแต่งกายเพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดของการแสดง ซึ่งถือว่าเครื่องแต่งกายเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการทำงานสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพของการแสดง ปัจจุบันการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายมักจะนำผ้าพื้นเมืองหรือผ้าที่มีอยู่ในท้องตลาดทั่วไปมาทำการจัดสร้างซึ่งผู้สร้างสรรค์มีความคิดเห็นว่าการสร้างสรรค์การแสดงบางเนื้อหาไม่สามารถหาผ้า ลวดลายหรือสีที่มีความเหมาะสมได้จึงมีแนวความคิดที่จะสร้างลวดลายขึ้นใหม่ที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาการแสดงสามารถใส่แนวความคิดหรือความหมายบางอย่างลงไปเพื่อเป็นการสร้างเอกลักษณ์เฉพาะของเครื่องแต่งกายการแสดงชุด สาวปากใต้ โดยผู้สร้างสรรค์เลือกใช้เทคนิคการพิมพ์ผ้าด้วยเครื่องอิงท์เจ็ทมาใช้ในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายในครั้งนี้ เนื่องด้วยการพิมพ์ผ้าด้วยเครื่องอิงท์เจ็ทนี้มีความคงทนของสีและลวดลายสามารถซักล้างได้โดยไม่ต้องกลัวว่าผ้าจะเกิดความเสียหาย รวมถึงสามารถผลิตผ้าได้ในจำนวนมากโดยไม่ต้องกลัวว่าผ้าจะขาดตลาดหากเกิดการเสียหายเมื่อใดก็สามารถพิมพ์ชิ้นใหม่มาทดแทนได้

6) การประดับตกแต่ง จากแนวคิดของการนำลูกบิดโนรามตตกแต่งเครื่องแต่งกาย ผู้สร้างสรรค์จึงได้นำการร้อยลูกบิดแบบดั้งเดิมมาออกแบบเป็นรูปทรงข้าวหลามตัด ลวดลายประจายามที่มีการร้อยลูกบิดให้เกิดเป็นเส้นมุมปลายแหลมที่เชื่อมกับเส้นโค้งตามรูปแบบการวาดลายไทยประเพณี เพื่อนำมาประดับตกแต่งกระโปรงให้เห็นลวดลายและมีมิติของงานที่มีความแตกต่างกัน สามารถช่วยส่งเสริมให้งานเกิดการประสานของลวดลายที่ให้ความงามได้อย่างลงตัว โดยผู้สร้างสรรค์ออกแบบให้ชิ้นงานของลายลูกบิดสามารถแยกชิ้นออกจากกันได้เพื่อความสะดวกในการประดับชิ้นงาน เพราะการออกแบบกระโปรงในการแสดงชุดสาวปากใต้ ผู้สร้างสรรค์ได้ออกแบบให้กระโปรงสามารถเปลี่ยนผืนได้เพื่ออวดความสวยงามของลูกบิดและสีของกระโปรงผืนสีเขียว จึงจำเป็นต้องออกแบบการร้อยให้มีรูปแบบที่เฉพาะส่วนเพื่อไม่ให้กระโปรงของผืนสีชมพูเกิดความหนาจากรอยพับของกระโปรง ซึ่งจะส่งผลเสียต่อรูปร่างของนักแสดง

4.3.3 ผ้าถุงชั้นใน ผู้สร้างสรรค์ได้นำแนวคิดการนุ่งผ้าของสตรีภาคใต้ในรูปแบบของการนุ่งผ้าป้ายมาออกแบบ สามารถแบ่งแนวความคิดได้ดังนี้

1) รูปทรง ผู้สร้างสรรค์ออกแบบให้เป็นการนุ่งผ้าถุงแบบป้ายข้างโดยนำแนวความคิดของการนุ่งผ้าของสตรีในสมัยโบราณมาใช้ ด้วยเหตุผลเกี่ยวกับการออกแบบกระโปรงชั้นนอกที่มีลักษณะเป็นครึ่งวงกลมที่โหล้วยลงมาทำให้กระโปรงชั้นนอกมีความหนาและบานออกด้านข้าง จึงจำเป็นต้องออกแบบรูปทรงของกระโปรงชั้นในให้แคบลงและขนานกับช่วงขาเพื่อให้กระโปรงชั้นนอกและผ้าถุงชั้นในเกิดความสมดุลซึ่งกันและกัน รวมถึงออกแบบให้ผ้าถุงด้านในมีจีบผ้าที่ซ่อนอยู่เป็นแบบไบพัตเรียงกันเพื่อให้เกิดความสวยงามและความสะดวกสบายไม่เป็นอุปสรรคในการก้าวขาหรือเวลาร่ายรำในแต่ละกระบวนท่า

2) การให้สี ผู้สร้างสรรค์ได้เลือกผ้าทอสีเหลืองเพื่อสื่อให้เห็นถึงความรุ่งเรืองสดใส

3) เนื้อผ้าและลวดลาย ผู้สร้างสรรค์ได้นำกรอบแนวคิดของการนำผ้าพื้นเมืองประเภทผ้าทอซึ่งเป็นเอกลักษณ์ประจำถิ่นของภาคใต้มาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการออกแบบสร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย โดยคัดเลือกผ้าทอหนาหมื่นศรีของอำเภอนาโยง จังหวัดตรัง เนื่องด้วยผ้าทอหนาหมื่นศรีมีลวดลายที่สวยงามและมีความหลากหลายของกระบวนลายทำให้ผู้สร้างสรรค์สามารถเลือกใช้ลายที่มีความเหมาะสมกับชุดการแสดงได้ รวมถึงผ้าทอหนาหมื่นศรียังมีเนื้อผ้าที่ไม่หนาจนเกินไป มีลักษณะพิเศษที่ความนุ่มของเนื้อผ้าจึงมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้สำหรับการแสดงชุดนี้ ในส่วนของลวดลายผู้สร้างสรรค์ได้เลือกใช้ลายหยดเพชรใหญ่ เนื่องด้วยมีความสวยงามและมีลวดลายที่ไม่ใหญ่จนเกินไป สามารถเห็นถึงมิติและความแตกต่างระหว่างผ้าทอพื้นที่เป็นตัวเสื้อและผ้าทอลายที่เป็นตัวผ้าถุงชั้นใน

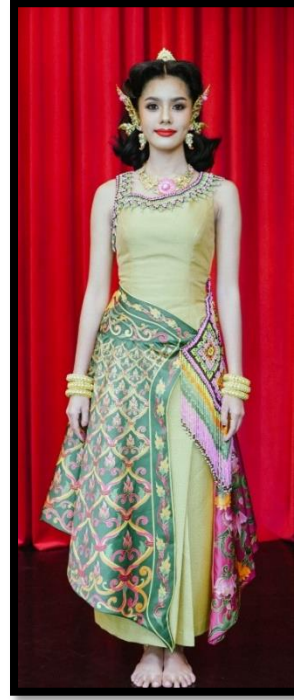
5. ผลการประกอบสร้างเครื่องแต่งกาย

จากแนวความคิดในการออกแบบเครื่องแต่งกายทั้ง 10 ข้อที่ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดขึ้นนำไปสู่กระบวนการประกอบสร้างเครื่องแต่งกายการแสดงชุด สาวปากใต้ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

ภาพที่ 3 เครื่องแต่งกายการแสดงชุด สาวปากใต้
ภาพซ้าย เป็นเครื่องแต่งกายช่วงที่ 1-2

ภาพขวา เป็นเครื่องแต่งกายช่วงที่ 3-4

หมายเหตุ. จาก งานสร้างสรรค์การแสดงชุด สาวปากใต้ (Saopaktai Dance) โดย วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช, 2564, YouTube (<https://www.youtube.com/watch?v=0eVO8VUQcY4>)

อัตลักษณ์ของผลงานสร้างสรรค์

ผลงานสร้างสรรค์การแสดงชุด สาวปากใต้ เป็นการออกแบบผลงานที่ต้องการแสดงออกถึงอัตลักษณ์ความเป็นผู้หญิงและบุคลิกภาพที่สะท้อนผ่านวรรณกรรมท้องถิ่นประเภทเพลงกล่อมเด็กภาคใต้ หรือ “เพลงร้องเรือ” ที่นำมาสู่การศึกษาและการสร้างแนวความคิดจากเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของภาคใต้ ที่มีบทบาทต่อผู้หญิงมาผสมผสานให้เกิดอัตลักษณ์ใหม่ในบทร้อง ดนตรี เครื่องแต่งกายและท่ารำ ซึ่งจากการประเมินคุณภาพงานสร้างสรรค์โดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านนาฏศิลป์ไทย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านดนตรีไทย และดนตรีพื้นบ้านภาคใต้ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการศิลปวัฒนธรรมภาคใต้ มีผลอยู่ในเกณฑ์คุณภาพดีมาก และกลุ่มผู้ชมมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด จึงทำให้การแสดงชุดนี้ได้รับความชื่นชมจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ชมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะด้านอัตลักษณ์เครื่องแต่งกายของผลงานสร้างสรรค์ ซึ่งมีอัตลักษณ์ดังนี้

1. การออกแบบเครื่องแต่งกายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่ดูแล้วสวยงามและเรียบหรูเห็นถึงการนำเอาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของภาคใต้ในหลาย ๆ ส่วนมาผสมผสานกันให้เกิดเป็นเครื่องแต่งกายในรูปแบบใหม่ที่มีรากฐานวัฒนธรรมดั้งเดิม
2. การใช้เทคนิคการเปลี่ยนเครื่องแต่งกายในส่วนของกระโปรงเพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจของผู้ชมและเพื่อสื่อถึงอารมณ์ของการเปลี่ยนแปลงในความเป็นผู้หญิง

การเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์

การเผยแพร่เครื่องแต่งกายผลงานสร้างสรรค์ชุด สาวปากใต้ ผู้สร้างสรรค์ได้ดำเนินการวางแผนปรับเปลี่ยนรูปแบบในการเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์เพื่อรับมือกับสถานการณ์โรคระบาดไวรัสโคโรนา (COVID-19) ที่เกิดขึ้น ผู้สร้างสรรค์จึงเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอและเผยแพร่เครื่องแต่งกายประกอบการแสดงชุด สาวปากใต้ ผ่านระบบสื่อออนไลน์และในรูปแบบการแสดงต่อสาธารณชน โดยมีรายละเอียดการเผยแพร่ดังนี้

1. การเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์ในรูปแบบระบบออนไลน์ของการแสดง สาวปากใต้

1.1 ในวันที่ 15 พฤศจิกายน 2564 โดยเป็นกิจกรรมบันทึกเทป สาวปากใต้ ในการวิพากษ์การแสดงสร้างสรรค์ของวิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ยอดการเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์ สาวปากใต้ ทางผ่านช่องทาง YouTube วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช วันที่ 23 พฤศจิกายน 2564 ยอดไลค์ 560 คน ยอดเข้าชม 32,176 คน และจำนวนการแสดงความคิดเห็น 20 ความคิดเห็น

1.2 การเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์ในรูปแบบระบบออนไลน์ของการแสดงชุด สาวปากใต้ โดยผ่านช่องทาง YouTube: Chalermphol Chantharachot วันที่ 17 พฤศจิกายน 2564 ยอดไลค์ 209 คน ยอดเข้าชม 9,317 คน และจำนวนการแสดงความคิดเห็น 20 ความคิดเห็น

1.3 การเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์ในรูปแบบระบบออนไลน์ของการแสดงชุด สาวปากใต้ โดยผ่านช่องทาง YouTube: Krujeep ครูจี๊ป รีแอดคร่า EP.153 สาวปากใต้ วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช วันที่ 23 พฤศจิกายน 2564 ยอดไลค์ 256 คน ยอดเข้าชม 10,194 คน และจำนวนการแสดงความคิดเห็น 26 ความคิดเห็น

1.4 การเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์ในรูปแบบระบบออนไลน์ของการแสดงชุด ระบายสาวปากใต้ โดยผ่านช่องทาง Facebook: Chalermphol Chantharachot วันที่ 16 พฤศจิกายน 2564 จำนวนยอดไลค์ 622 คน จำนวนยอดแชร์ 267 คน และจำนวนการแสดงความคิดเห็น 108 ความคิดเห็น

2. การเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์ในรูปแบบของการแสดงต่อสาธารณชน

2.1 เผยแพร่เนื่องในงาน “สืบสานเอกลักษณ์วัฒนธรรมท้องถิ่นขับร้องเพลงประจำจังหวัด และเพลงรักชาติร่วมสมัย” ณ หอประชุมโรงละครองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2565 โดยเป็นกิจกรรมโครงการของวัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช สำนักวัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช

2.2 เผยแพร่เนื่องในงานมหกรรมศิลปวัฒนธรรมไทย “รวมใจบัณฑิตพัฒนศิลป์ ณ ถิ่นอ่างทอง” ณ วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง ในวันที่ 4 มิถุนายน 2565

2.3 เผยแพร่เนื่องในงานสานพลังเพื่อประชาชน ในวันข้าราชการพลเรือน ณ จวนผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช ในวันที่ 24 มิถุนายน 2565

องค์ความรู้ที่ได้รับจากงานสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายการแสดงชุด สาวปากใต้ ผู้สร้างสรรค์ได้ยึดหลักของวัตถุประสงค์กรอบแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการสร้างสรรค์เป็นผลงานเครื่องแต่งกาย ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้การสร้างสรรค์การแสดงชุด สาวปากใต้ ออกมาสมบูรณ์แบบที่ให้คุณค่ากับสังคมและสุนทรียะทางด้านความงาม จากการดำเนินการสร้างสรรค์ผู้สร้างสรรค์ได้พบองค์ความรู้ใหม่ในการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้คือ องค์ความรู้ในขั้นตอนการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย ซึ่งองค์ความรู้การสร้างเครื่องแต่งกายนี้เป็นองค์ความรู้ที่ได้จากกระบวนการคิดการทดลองและประสบการณ์จากการทำงานสร้างสรรค์ที่ผ่านมา ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 7 หัวข้อดังนี้

1. การสร้างแนวความคิด คือความคิดบนแนวทางของการสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นจากการศึกษาข้อมูลที่มีความหลากหลายของภาคใต้ ที่สามารถช่วยส่งเสริมให้เกิดสิ่งใหม่ในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายประกอบการแสดงจากเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมภาคใต้มาผสมผสานให้เกิดอัตลักษณ์ใหม่ของเครื่องแต่งกาย โดยมีกระบวนการแนวคิดในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย 1) แนวความคิดจากแรงบันดาลใจ 2) แนวความคิดจากรูปแบบการแสดง 3) แนวความคิดจากการกำหนดเนื้อหาของการแสดง 4) แนวความคิดจากการแต่งกายของสตรีภาคใต้ 5) แนวความคิดจากการแต่งกายการแสดงพื้นบ้านโนรา 6) แนวความคิดจากผ้าพื้นเมืองภาคใต้ 7) แนวความคิดจากการเพ้นท์ลายผ้า 8) แนวความคิดจากสภาพภูมิศาสตร์ภาคใต้ 9) แนวความคิดจากความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ 10) แนวความคิดจากเทคนิคการปรับเปลี่ยนเสื้อผ้าในการแสดง

2. การออกแบบโครงร่างเครื่องแต่งกาย คือการนำแนวคิดทั้ง 10 ข้อที่ได้จากการศึกษามาเป็นข้อมูลในการออกแบบโครงร่างเครื่องแต่งกายในแต่ละส่วนโดยมีเป้าประสงค์ที่ต้องการให้รูปแบบเครื่องแต่งกายของการแสดงชุด สาวปากใต้ เป็นรูปแบบเครื่องแต่งกายใหม่ที่เกิดจากการผสมผสานเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมภาคใต้ โดยมีภาพลักษณ์ของความเป็นผู้หญิงที่มีความนุ่มนวลอ่อนหวานและมีความกระฉับกระเฉงเพื่อให้เครื่องแต่งกายที่ออกแบบนั้นมีความสอดคล้องกับแนวความคิดของการแสดงที่สามารถช่วยส่งเสริมให้นักแสดงและทำำให้เกิดความสวยงาม สามารถสวมใส่ได้โดยไม่มีอุปสรรคและปัญหา อีกทั้งในการออกแบบเครื่องแต่งกายผู้สร้างสรรค์ต้องการสร้างความน่าสนใจและปรับเปลี่ยนอารมณ์ความรู้สึกของผู้ชม จึงได้ออกแบบโครงร่างเครื่องแต่งกายออกเป็น 2 ชุด ด้วยเทคนิคการปรับเปลี่ยนผ้าบนเวที

3. การกำหนดวัสดุ คือการนำแนวคิดทั้ง 10 ข้อและโครงร่างของเครื่องแต่งกายที่ได้ออกแบบไว้มาทำการกำหนดหาวัสดุที่จะนำมาใช้ในการออกแบบตัดเย็บเป็นเครื่องแต่งกายโดยเน้นการสร้างอัตลักษณ์ใหม่ของรูปแบบเครื่องแต่งกายเฉพาะการแสดงชุด สาวปากใต้

4. การประกอบสร้างเครื่องแต่งกาย คือกระบวนการในการจัดสร้างเครื่องแต่งกายที่ผ่านกระบวนการคิดที่ได้จากการนำแนวคิดทั้ง 10 ข้อ การออกแบบโครงร่างเครื่องแต่งกายและการกำหนดวัสดุแล้วนำมาสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายโดยมี 6 แนวคิดหลัก ประกอบด้วย 1) การออกแบบรูปทรง 2) การออกแบบลวดลายผ้า 3) การออกแบบสี 4) เทคนิคการสร้างลวดลายผ้า 5) การเลือกเนื้อผ้า 6) การออกแบบการประดับตกแต่ง

5. การทดสอบเครื่องแต่งกาย คือการนำเครื่องแต่งกายที่จัดสร้างไว้เสร็จสมบูรณ์ มาทดลองให้นักแสดงสวมใส่โดยทดลองปฏิบัติท่าทางเพื่อหาอุปสรรคและปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับนักแสดง ในการทดสอบเครื่องแต่งกายจะมีประโยชน์ต่อการแสดงเป็นอันมากไม่ว่าจะเป็น การรำยรำที่สวยงาม ลดปัญหาเรื่องงบประมาณที่อาจจะเกิดขึ้น เป็นต้น

6. การสร้างรูปลักษณ์ใหม่ของเครื่องแต่งกายที่มีผลมาจากการผสมผสานเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของภาคใต้ที่สะท้อนผ่านเครื่องแต่งกายในงานศิลปะการแสดงสร้างสรรค์ชุด สาวปากใต้

7. การสร้างสรรค์บนพื้นฐานข้อมูลจากศิลปะประเภทอื่นมาสู่การสร้างสรรค์ผลงานเครื่องแต่งกายใหม่ เพื่อก่อให้เกิดนวัตกรรมทางการแสดงที่ส่งเสริมภาพลักษณ์และเศรษฐกิจของชุมชนและท้องถิ่นได้

บทสรุปและอภิปราย

แนวคิดของการแสดงชุด สาวปากใต้ เป็นแรงบันดาลใจที่ทำให้ผู้สร้างสรรค์ศึกษาหาข้อมูลด้านเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวใต้ในด้านต่าง ๆ ทั้งแถบภาคใต้ตอนบนและภาคใต้ตอนล่างมารวบรวมเป็นแนวคิดเพื่อสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายประกอบการแสดงชุด สาวปากใต้ ที่มีการสร้างสรรค์เอกลักษณ์ใหม่ทางวัฒนธรรมของเครื่องแต่งกายภายใต้แนวความคิด 4 DNA ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ เอกพงษ์ ตรีตรง โดยมีกระบวนการในการสร้างสรรค์ดังนี้ 1) การสร้างแนวความคิด 2) การออกแบบโครงสร้างเครื่องแต่งกาย 3) การกำหนดวัสดุและ 4) การประกอบสร้างเครื่องแต่งกาย จากกระบวนการดังกล่าวผู้สร้างสรรค์จึงได้ดำเนินการในการจัดสร้างเครื่องแต่งกายการแสดงชุด สาวปากใต้ ตามที่ได้กำหนดไว้ซึ่งสามารถแบ่งกระบวนการประกอบสร้างได้ 3 ส่วนดังนี้

1) การประกอบสร้างเครื่องประดับศีรษะ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 หัวสับ ส่วนที่ 2 จอนหูและต่างหู

2) การประกอบสร้างเครื่องประดับร่างกาย ประกอบด้วย เครื่องประดับ 2 ส่วน ส่วนที่ 1 สร้อยคอ ส่วนที่ 2 กำไลข้อมือ

3) การประกอบสร้างเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย มีองค์ประกอบของเครื่องแต่งกาย 3 ส่วน ส่วนที่ 1 เสื้อแขนกุด ผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษาสภาพภูมิอากาศของภาคใต้ที่เป็นแบบมรสุมเมืองร้อนและการแต่งกายของสตรีที่สวมเสื้อคอกระเช้าหรือเสื้อแขนกุดในสมัยโบราณมาเป็นแนวความคิดในการออกแบบและสร้างสรรค์เสื้อของนักแสดงโดยคำนึงถึงองค์ประกอบ 3 ส่วน ส่วนที่ 1 รูปทรง ส่วนที่ 2 เนื้อผ้า และส่วนที่ 3 การประดับตกแต่ง

ส่วนที่ 2 กระโปรงชั้นนอก ผู้สร้างสรรค์นำแนวคิดลักษณะการ นุ่ง ห่ม พัน ของผู้หญิงภาคใต้โบราณมาเป็นแนวคิดในการออกแบบโดยอาศัยทฤษฎีเรื่องเส้นมาเป็นตัวกำหนดในการสร้างสรรค์กระโปรงชั้นนอก สามารถแบ่งแนวความคิดได้ 6 ส่วนประกอบด้วย ส่วนที่ 1 รูปทรง ส่วนที่ 2 ลวดลาย ส่วนที่ 3 การให้สี ส่วนที่ 4 เนื้อผ้า ส่วนที่ 5 เทคนิคการสร้างลวดลายผ้า และส่วนที่ 6 การประดับตกแต่ง

ส่วนที่ 3 ผ้าถุงชั้นใน ผู้สร้างสรรค์ได้นำแนวคิดการนุ่งผ้าของสตรีภาคใต้ในรูปแบบของการนุ่งผ้าป้ายมาออกแบบ สามารถแบ่งแนวความคิดได้ออกเป็น 3 ส่วน ส่วนที่ 1 รูปทรง ส่วนที่ 2 การให้สี และส่วนที่ 3 เนื้อผ้าและลวดลาย

รายการอ้างอิง

- เฉลิมพล จันทโรตติและคณะ. (2564). งานสร้างสรรค์การแสดงชุด สาวปากใต้. วิทยาลัยนาฏศิลป นครศรีธรรมราช สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.
- วิทยาลัยนาฏศิลปอ่างทอง. (2565). มหกรรมศิลปวัฒนธรรมไทย รวมใจบัณฑิตพัฒนศิลป์ ณ ถิ่น อ่างทอง. [ผู้จัด]. วิทยาลัยนาฏศิลปอ่างทอง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.
- วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช. (2564, 23 พฤศจิกายน). งานสร้างสรรค์การแสดงชุด สาวปากใต้ (Saopaktai Dance). YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=0eVO8VUQcY4>
- เอกพงษ์ ตรีตรง. (2561). โครงการสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัยเพื่อต่อยอดทุนทางวัฒนธรรม. เอส.โอ. ฟลูพรีนติ้ง เซอร์วิส.
- Chalermphol Chantharachot. (2564, 16 พฤศจิกายน). ระบายสาวปากใต้. Facebook. <https://www.facebook.com/chalermphol.chantharachot/videos/1727671367427774>
- Krujeep ครูจีป. (2564, 23 พฤศจิกายน). รีแอคคว่า Ep.153 สาวปากใต้ วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=AQnI8qTd1g&t=71s>